

## СТАНОВИЩЕ

от д-р Владимир Иванов Донеv,  
доцент във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и  
Методий“

на материалите, представени за участие в конкурс  
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’  
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 2. Хуманитарни науки,  
професионално направление 2.1. Филология,  
научната специалност Българска литература – Българска литература след  
Първата световна война

Със заповед № РЗЗ-№ РЗЗ-2876 от 11.06.2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, обявен за нуждите на катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ към Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

За участие в обявения конкурс като единствен кандидат е подала документи гл. ас. д-р Гергина Василева Кръстева от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от гл. ас. д-р Гергина Василева Кръстева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Гергина Кръстева е приложила общо 28 научни труда: 1 монография, издадена като книга, 9 научни публикации по темата на хабилитационния труд, 18 публикации от областта на конкурса. Всички статии са публикувани в научни издания, като 2 от тях са отпечатани в чужбина.

Гл. ас. д-р Гергина Кръстева е редовен докторант (2003-2006) в катедра "Българска литература и теория на литературата" към Филологическия факултет на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски". През 2007 г. защитава дисертационен труд на тема "Аспекти на лирическата

самонаблюдателност в поезията на 70-те години на XX век". Главен асистент д-р е в катедра "История на литературата и сравнително литературознание" в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски".

Познавам Гергина Кръстева от времето на нейното следване във Великотърновския университет в специалност „Българска филология“ и следя нейното литературно-професионално развитие до днес като поетеса, журналистка и литературоведка. В годините, в които тя имаше възможност да се посвети на литературните си интереси, израсна като активен специалист, както в областта на литературната критика, така и на литературната история, в която направи свои оригинални анализи и синтези в осмисляне поетиката на съвременната българска лирика и в темата на докторската ѝ дисертация, и на новия хабилитационен труд. Житейски и професионално Пловдив даде възможност да се разгърне нейният талант в научно-преподавателската работа в университета и литературно-критическата дейност в сп. „Страница“. Така Гергина Кръстева се наложи като едно разпознаваемите имена в националния литературен живот от последните 15 години от поколението, завършило висшето си образование непосредствено след промените на 10. ноември 1989 г.

Днес гл. ас. д-р Гергина Кръстева е преподавател по история на българската литература след Първата световна война и по история на новата българска поезия на 20. век. Характерно за нейната учебно-педагогическа дейност е близката плодотворна работа със студентите. В рамките на периода 2009/2010 учебна година – 2018/2019 учебна година под нейно научно ръководство успешно са защитили своите дипломни работи шестима дипломанти. За периода е участвала като рецензент в защити на дипломни работи за над 30 успешно защитили студенти от бакалавърски и магистърски програми на Филологическия факултет на Пловдивския университет. Гергина Кръстева е един от най-активните организатори на литературни срещи и дискусии, премиери на художествени книги и специализирана литературна периодика в дейността на факултета.

От представената научна продукция за конкурса внимание първо заслужава хабилитационния труд „Лично и антологично. Автоантологични модели и персонални антологийни присъствия в българската лирика от периода 2008 – 2017 година“ (LiterNet, ISBN 978-954-304-439-9, Варна,

2019). Монографията се състои от четири глави и заключение. Съдържа 315 страници и работи с 407 библиографски заглавия, от които 300 са художествена литература и 107 са критически текстове, разговори и интервюта.

В първата част – „Контексти, изследователски подходи, опити за подредба” авторката очертава в теоретичен аспект специфичния статут на лирическата книга тип „лична/персонална/авторска антология“ с нейните основни черти – силен саморефлексивен характер, плод на персоналния авторски процес по селектиране, „висок естетически максимализъм“. Автоантологичният модел е анализиран върху утвърдени изследователски постановки (на Биляна Курташева, Пламен Дойнов, Светлозар Игов, Михаил Неделчев) като „резултат на определена зрялост“, „силен израз на индивидуалната авторска воля“, „задълбочаването на процеса на лично антологийно мислене“, „важна част от процеса по саморазбирането на литературата“. Обоснован е изборът на изследвания период 2008 – 2017 г., предопределен от натрупването на литературни факти с появата на персонални антологични издания. Разяснени са основните изследователски подходи, чрез които трудът се реализира – литературноисторически, литературнокритически и текстологичен.

Втората част на монографията – „Личните антологии – имена, модели, концепции”, представя 14 български поети с общо 16 техни антологични книги. В този раздел заработва сложна оптика на изследователския подход на авторката, който се разгръща на две нива – текстологично и литературноисторическо. Текстологичната работа се осъществява на текстово и на паратекстово равнище, като се стреми да разкрие специфични творчески и биографични решения, оформили индивидуалния антологичен „релеф“. Направени са наблюдения за селекцията, моделите на композиране, вътрешната йерархия в творческото поле на съответния автор, авторедакторските намеси. Времевият обхват на изследването се разширява в контекста на годините, когато се появяват първите издания на творби и книги, за да се очертае еволюцията на художествените търсения и решения.

Трета част на монографията „Избрано след смъртта или посмъртното битие на поетите (Веселин Сариев, Янаки Петров, Здравко Кисъов, Гриша Трифонов, Веселин Тачев, Николай Кънчев)” анализира спецификата на

посмъртните антологични книги, появили се в периода. Поставен е акцент върху ролята на съставителя.

Четвъртата част на монографията – „Първите антологии на „последните поети“ разглежда автоантологичните проекти на поетите от поколението на 80-те години на 20. век. Ракурсът на изследване е провокиран от колективната антология от 2010 г. „Последните поети от 80-те“. Използва се поколенческият формат като изследователски инструмент в литературноисторическата реконструкция на периода.

Последната част на монографията „Вместо заключение“ обобщава резултатите от изследователската работа и очертава перспективите пред бъдещите изследователи на автоантологичните художествени модели.

Монографията на гл. ас. д-р Гергина Кръстева е част от един засилен изследователски интерес към антологичните модели в българската литература през последните години. Като стъпва върху съвременните научни постижения, изследването за първи път обхваща съвсем актуално десетилетие 2008-2017 г. Съгласен съм с направената от авторката самооценка за приносите в труда, че: 1. Трудът изгражда свод от цялостни и задълбочени персонални антологични присъствия на близо тридесет съвременни български живи и вече мъртви поети, очертавайки специфичната динамика при формирането на антологичните им модели; 2. Направени са задълбочени текстологични и аналитични наблюдения, разгърнати в контекста на няколко литературноисторически десетилетия; 3. За първи път творчеството на изследваните поети се реконструира детайлно в хронологическата перспектива движението от отделните им лирически книги към автоантологичните проекти; 4. В хода на изследователската работа се изгражда задълбочена реконструкция на литературноисторическия контекст, спрямо който са представени поетите и техните автоантологични проекти; 5. Особен акцент в монографичния текст е проследяването на посмъртните антологии от периода. 6. Посмъртните антологии и автоантологичните издания са представени като изява на своеобразен „персонален канон“ и имат отношение към каноноформиращите процеси в общия литературен процес.

Гл. ас д-р Гергина Кръстева показва отлично познаване на литературната фактология и прави задълбочен анализ на избраната

проблематика, като успява да проследи внимателно текстологичните промени и свързаните с тях образно-смислови надграждания в конструирането на автоантологичния модел при съответните автори. Текстът оставя впечатлението за многократно прецеждане на интерпретациите, за да се достигне висока съдържателност на изложението. Същевременно езикът на авторката показва вътрешно напрегнато движение на мисълта, което се приближава към изследвания обект, но и отдалечава в нов изследователски ракурс. Усеща се винаги усъмняване в проникателността на собствения поглед, което проличава в постоянни отмествания на мисълта в полето на уговорките, за да не се изгуби богатството от значенията в анализа. И това не е авторова роля в критическия текст, а форма на една особена самонаблюдателност, която при Гергина Кръстева се е превърнала в свидетелство за задълбочеността на нейната изследователска мисъл. Такъв аналитичен стил дава и свобода на интерпретацията за читателя да избере своята посока, следвайки мисълта на изследователката.

От представените публикации 9 (девет) са обозначени като „Публикации по темата на монографичния труд”, 18 като „Други публикации“. Повечето от тях са били представени на национални научни форум. Те са в тематика, доминиращо обвързана с изследователски интерес на авторката към съвременната българска литература от втората половина на 20. век и началото на 21. век. Статиите са отпечатани в престижни академични издания. Големият брой публикации, приложени в документацията, свидетелства за добрата публична проверка на личните тези и постановки на изследователката.

Впечатление ми направиха статиите „В „утробата на кита” или „тихият вик” на българските поети през 60-те и 70-те години на XX век“ с обзора на алтернативните поетически присъствия (публикувана в престижно полско списание), „Поетическо изкуство” или разноликият канон”, „Пеят птици” или за един лирически модел в поезията от края на 50-те и през 60-те години на XX век” с избраната изследователска оптика. Трите рецензии–статии за книги на рано отишлия си български поет Ивайло Иванов разкриват особения подход и принос на Гергина Кръстева в търсене на високите

стойности в съвременната българска литература, независимо от житейско-биографичното ситуиране на автора.

Свидетелство за значимостта на научно-изследователската работа на Гергина Кръстева са участия в национални и международни проекти. В периода 2009/2010 – 2018/2019 учебна година кандидатката е участвала в три международни и национални научни проекта. От 2009 г. е асоцииран член на изследователски екип по програма „Литературата на Народна република България (1946 – 1989)”, реализирана от Департамент „Нова българистика” към Нов български университет, и е участвала в различни инициативи по програмата.

Забележима е обществено-културната и творческата дейност на гл. ас. д-р Гергина Кръстева. От 2008 г. Гергина Кръстева е сътрудник с регулярна оперативнокритическа рубрика, а от 2018 година е член на редакционната колегия на списанието за българска литература и критика „Страница”. Дългогодишен участник е в ежегодни инициативи (литературни премиери, литературни срещи, културни дискусии) в рамките на традиционния фестивал на книгата „Пловдив чете” и в рамките на редица културни инициативи в резултат на съвместна работа с Община – Пловдив, Народна библиотека „Иван Вазов”, Сдружението на пловдивските писатели, ИК „Хермес”, ИК „Жанет 45”, градски читалища и културни организации;

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на гл. ас. д-р Гергина Василева Кръстева на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 2.1. Филология, научната специалност Българска литература (Българска литература след Първата световна война).

27. 08. 2019 г.

гр. В. Търново

**Изготвил становището:**

доц. д-р Владимир Донев